ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 5.6.2025
COM(2025) 278 final

Σύσταση για

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

με την οποία εγκρίνεται η έναρξη διαπραγματεύσεων σχετικά με την αναθεώρηση της Συνθήκης για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Η συνθήκη για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών[1] (στο εξής: ΣΚΜ) εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση[2] και κυρώθηκε από έξι εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων —Δημοκρατία της Αλβανίας, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας, Κόσοβο*, Μαυροβούνιο και Δημοκρατία της Σερβίας (στο εξής: συμβαλλόμενα μέρη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης), τέθηκε δε σε ισχύ την 1η Μαΐου 2019.

Εφαρμόζεται στον τομέα των οδικών, σιδηροδρομικών, εσωτερικών πλωτών και θαλάσσιων μεταφορών, και προβλέπει την προοδευτική ενοποίηση των αγορών και των δικτύων μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων των αερολιμενικών υποδομών, με βάση τη σχετική ενωσιακή νομοθεσία, μεταξύ άλλων στους τομείς των τεχνικών προτύπων, της διαλειτουργικότητας, της ασφάλειας, της προστασίας, της διαχείρισης της κυκλοφορίας, του ανταγωνισμού, της κοινωνικής πολιτικής, των δημόσιων συμβάσεων και του περιβάλλοντος.

Από το 2019 η Κοινότητα Μεταφορών έχει προωθήσει αυτόν τον στόχο ενισχύοντας την περιφερειακή συνεργασία και προσφέροντας στοχευμένη τεχνική συνδρομή, παράλληλα με πρωτοβουλίες ανάπτυξης ικανοτήτων. Μέσω των προσπαθειών αυτών, η Κοινότητα Μεταφορών έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας και την ενοποίηση των αγορών μεταφορών τόσο μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης όσο και μεταξύ των εν λόγω μερών και της ΕΕ. Ωστόσο, απαιτούνται ακόμη περαιτέρω εργασίες.

Το άρθρο 42 της ΣΚΜ προβλέπει ότι η Συνθήκη πρέπει να επανεξετάζεται κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε συμβαλλόμενου μέρους και ούτως ή άλλως πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος της.

Στις 15 Νοεμβρίου 2022 τα συμβαλλόμενα μέρη της ΣΚΜ και οι αρμόδιοι για τις μεταφορές υπουργοί της Ουκρανίας, της Γεωργίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας ενέκριναν κοινή δήλωση σχετικά με τη συνεργασία για την ανάπτυξη των τομέων των μεταφορών. Το εν λόγω πολιτικό έγγραφο αποτέλεσε τη βάση για τη συμμετοχή των χωρών αυτών ως παρατηρητών στις εργασίες της Κοινότητας Μεταφορών. Στην κοινή δήλωση εκφράστηκε επίσης η άποψη ότι θα πρέπει να διερευνηθούν δεόντως τα δυνητικά αμοιβαία οφέλη που θα προκύψουν από την πιθανή προσχώρηση της Ουκρανίας, της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Γεωργίας στη ΣΚΜ.

Με την παρούσα σύσταση προτείνεται στο Συμβούλιο να εξουσιοδοτήσει την Επιτροπή να αρχίσει διαπραγματεύσεις σχετικά με την αναθεώρηση της ΣΚΜ.

Γενικός στόχος θα πρέπει να είναι η διεξαγωγή διαπραγματεύσεων με τα συμβαλλόμενα μέρη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, την Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας όσον αφορά τροποποιήσεις της ΣΚΜ, προκειμένου να στηριχθεί και να ενισχυθεί η νομοθετική ευθυγράμμιση όλων των συμβαλλόμενων μερών με το σχετικό κεκτημένο της ΕΕ, λαμβανομένων υπόψη των αντίστοιχων ευρωπαϊκών προοπτικών τους.

---

[1] ΕΕ L 278 της 27.10.2017, σ. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/1937/oj.

[2] Απόφαση (ΕΕ) 2019/392 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 2019, σχετικά με τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της συνθήκης για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών (ΕΕ L 71 της 13.3.2019, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/392/oj).

* Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

Εν προκειμένω θα πρέπει να συμπεριληφθούν νέοι μηχανισμοί για την ενίσχυση των δεσμευτικών υποχρεώσεων που περιλαμβάνει η ΣΚΜ διά της πρόβλεψης κυρώσεων (όπως η αναστολή των δικαιωμάτων ψήφου) σε περιπτώσεις σοβαρών ή διαρκών παραβιάσεων των εν λόγω υποχρεώσεων. Για να ενισχυθεί ο μηχανισμός ευθυγράμμισης με το κεκτημένο, θα πρέπει να επιδιωχθεί η ενίσχυση του ρόλου της Μόνιμης Γραμματείας της ΣΚΜ. Επιπροσθέτως, οι τροποποιήσεις θα πρέπει να βελτιώσουν τον ρόλο της ΣΚΜ όσον αφορά τη στήριξη της ανάπτυξης της ενδεικτικής επέκτασης του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (στο εξής: ΔΕΔ-Μ) στα συμβαλλόμενα μέρη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των εξελίξεων πολιτικής στο νομοθετικό πλαίσιο του ΔΕΔ-Μ. Επιπλέον, θα πρέπει επίσης να αναθεωρηθεί το παράρτημα Ι της ΣΚΜ, ιδίως για να προστεθεί το κεκτημένο της ΕΕ πριν από την υπογραφή της ΣΚΜ και για να ληφθούν υπόψη οι σχετικές εξελίξεις πολιτικής στους τομείς των μεταφορών ή σε συναφείς τομείς που μνημονεύονται στο παράρτημα Ι. Τέλος, οι τροποποιήσεις θα πρέπει να αποσκοπούν στη βελτίωση ορισμένων επιχειρησιακών πτυχών που έχουν εντοπιστεί κατά την εφαρμογή της ΣΚΜ και στην εξειδίκευση των κανόνων σχετικά με την εφαρμογή της νομολογίας του Δικαστηρίου σε ζητήματα που καλύπτονται από τη ΣΚΜ.

Οι τροποποιήσεις θα πρέπει επίσης να καταστήσουν δυνατή την πλήρη προσχώρηση της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στη ΣΚΜ. Επιπλέον, για να διασφαλιστεί η πλήρης ενσωμάτωσή τους στη ΣΚΜ, η Επιτροπή θα πρέπει να διαπραγματευθεί παραρτήματα σχετικά με μεταβατικές ρυθμίσεις, όπως αναφέρεται στο άρθρο 40 της ΣΚΜ, τα οποία θα εφαρμόζονται και στις δύο αυτές χώρες κατά την προσχώρησή τους. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει πιθανές απαιτήσεις της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας όσον αφορά την ουσία της ΣΚΜ.

Δεδομένης της οπισθοδρόμησης της Γεωργίας σε θέματα δημοκρατίας, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση του νόμου για τη διαφάνεια των ξένων επιρροών, ο οποίος θέτει σε κίνδυνο την πορεία της Γεωργίας προς την ΕΕ και έχει οδηγήσει εκ των πραγμάτων σε διακοπή της ενταξιακής διαδικασίας, η απόφαση λήψης συγκεκριμένων μέτρων για την πλήρη προσχώρηση της Γεωργίας στη ΣΚΜ θα πρέπει να αναβληθεί. Η αναβολή αυτή συνάδει με τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 27ης Ιουνίου 2024[3], της 17ης Οκτωβρίου 2024[4] και της 19ης Δεκεμβρίου 2024[5], αντικατοπτρίζει δε τα πορίσματα της έκθεσης της Επιτροπής για τη διεύρυνση.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Οι στόχοι της παρούσας σύστασης συνάδουν με τις ευρύτερες προσπάθειες της ΕΕ για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων στους τομείς των μεταφορών στα συμβαλλόμενα μέρη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, στην Ουκρανία και στη Δημοκρατία της Μολδαβίας, στο πλαίσιο των συνολικών διαδικασιών προσχώρησής τους, και συμπληρώνουν τις εν λόγω προσπάθειες. Από την έναρξη ισχύος της ΣΚΜ, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει επανειλημμένα επιβεβαιώσει ότι το μέλλον των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης βρίσκεται σταθερά εντός της ΕΕ. Τον Μάρτιο του 2020 τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ενέκριναν την απόφαση του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων[6] για την έναρξη διαπραγματεύσεων προσχώρησης με τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και τη Δημοκρατία της Αλβανίας. Τον Μάρτιο του 2024 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε[7] την έναρξη διαπραγματεύσεων προσχώρησης με τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη. Τον Δεκέμβριο του 2022 το Κόσοβο υπέβαλε αίτηση ένταξης στην ΕΕ.

---

3 https://www.consilium.europa.eu/media/voohvrnm/euco-conclusions-27062024-el.pdf.
4 https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-25-2024-INIT/el/pdf.
5 https://www.consilium.europa.eu/media/redjg4vc/euco-conclusions-19122024-el.pdf.
6 https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7002-2020-INIT/el/pdf.
7 https://www.consilium.europa.eu/media/70880/euco-conclusions-2122032024.pdf.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 14ης και 15ης Δεκεμβρίου 2023 αποφάσισε την έναρξη διαπραγματεύσεων προσχώρησης με την Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας[8]. Οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης για τις δύο χώρες ξεκίνησαν επίσημα σε δύο διακυβερνητικές διασκέψεις που διεξήχθησαν στο Λουξεμβούργο στις 25 Ιουνίου 2024.

Επιπλέον, ο στόχος για την περαιτέρω στήριξη της ενοποίησης των δικτύων μεταφορών συνάδει με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[9]. Μεταξύ άλλων, ο εν λόγω κανονισμός προβλέπει ειδικούς ευρωπαϊκούς διαδρόμους μεταφορών με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της συνδεσιμότητας μεταξύ των κρατών μελών και των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η σύσταση συνάδει με άλλες πολιτικές της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τη διεύρυνση και την πολιτική γειτονίας. Στις 8 Νοεμβρίου 2023 η Επιτροπή ενέκρινε το νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια[10], που θα δώσει στην περιοχή τη δυνατότητα προκαταβολικής αξιοποίησης ορισμένων εκ των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από την προσχώρηση, θα τονώσει την οικονομική ανάπτυξη και θα επιταχύνει την τόσο αναγκαία κοινωνικοοικονομική σύγκλιση. Στόχος του σχεδίου είναι να δοθεί στους εταίρους η δυνατότητα να εντείνουν τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις ώστε να επιταχυνθούν σημαντικά ο ρυθμός της διαδικασίας διεύρυνσης και η ανάπτυξη των οικονομιών τους.

Ομοίως, στις 15 Απριλίου 2024, η Επιτροπή ενέκρινε το σχέδιο για την Ουκρανία[11], το οποίο συμβάλλει στην ανάκαμψη, την ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό της Ουκρανίας, στηρίζει δε ειδικότερα τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες της χώρας κατά την πορεία της προς την ένταξη στην ΕΕ. Τέλος, στις 10 Οκτωβρίου 2024, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με το σχέδιο ανάπτυξης για τη Μολδαβία[12], με στόχο να τονωθεί η οικονομία της Μολδαβίας και να προσεγγίσει η χώρα περισσότερο την ένταξη στην ΕΕ, μέσω της επιτάχυνσης των μεταρρυθμίσεων και της παροχής χρηματοδοτικής βοήθειας.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Νομική βάση**

Στόχος της Συνθήκης για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών είναι η δημιουργία Κοινότητας Μεταφορών στους τομείς των οδικών, σιδηροδρομικών, εσωτερικών πλωτών και θαλάσσιων μεταφορών, καθώς και η ανάπτυξη του δικτύου μεταφορών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Το άρθρο 91 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι τα μέτρα που αφορούν τις σιδηροδρομικές, οδικές και εσωτερικές πλωτές μεταφορές στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής μεταφορών εκδίδονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Το άρθρο 100 παράγραφος 2 ορίζει ότι κατάλληλες διατάξεις για τις θαλάσσιες μεταφορές εκδίδονται επίσης σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Ως

---

8 https://www.consilium.europa.eu/media/68983/europeancouncilconclusions-14-15-12-2023-el.pdf.

9 Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1153 και (ΕΕ) αριθ. 913/2010 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 (ΕΕ L, 2024/1679, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj).

10 https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/new-growth-plan-western-balkans_el.

11 https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/proposal-council-implementing-decision-approval-assessment-ukraine-plan_el.

12 https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/growth-plan-moldova-commission-proposal_el.

εκ τούτου, η ουσιαστική νομική βάση για τη σχεδιαζόμενη απόφαση, με την οποία εγκρίνεται η έναρξη διαπραγματεύσεων για συμφωνία και απευθύνονται οδηγίες στον διαπραγματευτή, είναι το άρθρο 91 και το άρθρο 100 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.

Το άρθρο 218 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθορίζει τη διαδικασία για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών. Ειδικότερα, η παράγραφος 3 του εν λόγω άρθρου προβλέπει ότι η Επιτροπή υποβάλλει συστάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο εκδίδει απόφαση που επιτρέπει την έναρξη διαπραγματεύσεων και ορίζει, ανάλογα με το αντικείμενο της σχεδιαζόμενης συμφωνίας, τον διαπραγματευτή ή τον επικεφαλής της διαπραγματευτικής ομάδας της ΕΕ. Το άρθρο 218 παράγραφος 4 προβλέπει τη δυνατότητα του Συμβουλίου να απευθύνει οδηγίες στον διαπραγματευτή και να ορίζει ειδική επιτροπή, σε διαβούλευση με την οποία πρέπει να διεξάγονται οι διαπραγματεύσεις. Η διαδικαστική νομική βάση για τη σχεδιαζόμενη απόφαση με την οποία εγκρίνεται η έναρξη διαπραγματεύσεων για συμφωνία και απευθύνονται οδηγίες στον διαπραγματευτή είναι το άρθρο 218 παράγραφοι 3 και 4 της ΣΛΕΕ.

- **Αρμοδιότητα της Ένωσης**

Το άρθρο 216 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ προβλέπει:

«Η Ένωση μπορεί να συνάπτει συμφωνία με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς όταν το προβλέπουν οι Συνθήκες ή όταν η σύναψη συμφωνίας είναι αναγκαία για την επίτευξη, στο πλαίσιο των πολιτικών της Ένωσης, ενός εκ των στόχων που καθορίζονται από τις Συνθήκες, ή προβλέπεται σε νομικά δεσμευτική πράξη της Ένωσης ή ακόμη ενδέχεται να επηρεάσει κοινούς κανόνες ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους.».

Η ΣΚΜ έχει συναφθεί από την Ένωση δυνάμει της απόφασης (ΕΕ) 2019/392 του Συμβουλίου[13]. Δεδομένου ότι η ΣΚΜ αποτελεί συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, η τροποποίηση της εν λόγω συμφωνίας θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε επίπεδο ΕΕ.

Η Κοινότητα Μεταφορών βασίζεται στην προοδευτική ενοποίηση των αγορών μεταφορών των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με την αγορά μεταφορών της ΕΕ με βάση το σχετικό κεκτημένο, καθώς και με βάση τα πεδία των τεχνικών προτύπων, της διαλειτουργικότητας, της ασφάλειας και της προστασίας, της διαχείρισης της κυκλοφορίας, της κοινωνικής πολιτικής, των δημόσιων συμβάσεων και του περιβάλλοντος, για όλους τους τρόπους μεταφορών πλην των αεροπορικών μεταφορών.

Η παρούσα πρόταση αφορά την έναρξη διαπραγματεύσεων με σκοπό την τροποποίηση της ΣΚΜ προκειμένου: i) να στηριχθεί και να ενισχυθεί η νομοθετική ευθυγράμμιση των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης· ii) να ενισχυθεί ο ρόλος της Μόνιμης Γραμματείας της ΣΚΜ· iii) να επανεξεταστεί το παράρτημα Ι της ΣΚΜ, ιδίως για να προστεθεί το κεκτημένο της ΕΕ πριν από την υπογραφή της ΣΚΜ και για να ληφθούν υπόψη οι σχετικές εξελίξεις πολιτικής στον τομέα των μεταφορών ή σε συναφείς τομείς που μνημονεύονται στο εν λόγω παράρτημα· iv) να βελτιωθούν ορισμένες επιχειρησιακές πτυχές· v) να εξειδικευθούν οι κανόνες σχετικά με την ερμηνεία της ΣΚΜ υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 19 της ΣΚΜ, ώστε να καλυφθεί επίσης η νομολογία που εκδόθηκε μετά την ημερομηνία υπογραφής της ΣΚΜ· και vi) να καταστεί

[13] Απόφαση (ΕΕ) 2019/392 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 2019, σχετικά με τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της συνθήκης για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών (ΕΕ L 71 της 13.3.2019, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/392/oj).

δυνατή η πλήρης προσχώρηση της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στη ΣΚΜ, μεταξύ άλλων μέσω διαπραγμάτευσης των παραρτημάτων σχετικά με τις μεταβατικές ρυθμίσεις για καθεμία από τις χώρες αυτές. Ως εκ τούτου, η πρόταση δεν επηρεάζει το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας, συνάδει με τους στόχους πολιτικής που επιδιώκει και δεν μεταβάλλει την αρμοδιότητα της ΕΕ σε σχέση με αυτήν.

Συνεπώς, η ΕΕ έχει αποκλειστική αρμοδιότητα να συνάψει διεθνή συμφωνία για την τροποποίηση της ΣΚΜ και των παραρτημάτων σχετικά με τις μεταβατικές ρυθμίσεις που θα εφαρμοστούν κατά την πιθανή προσχώρηση της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

- **Αναλογικότητα**

Οι προς διαπραγμάτευση τροποποιήσεις δεν μεταβάλλουν το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της ΣΚΜ, αλλά περιορίζονται σε μέτρα που είναι απαραίτητα για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη εφαρμογή της και να καταστεί δυνατή η πλήρης προσχώρηση της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

Η σχεδιαζόμενη συμφωνία αποτελεί το αποτελεσματικότερο μέσο για τη βελτίωση των σχέσεων στον τομέα των μεταφορών μεταξύ της ΕΕ, των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας. Η σύσταση δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Μια σύσταση της Επιτροπής για απόφαση του Συμβουλίου η οποία επιτρέπει την έναρξη διαπραγματεύσεων συνάδει με το άρθρο 218 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, το οποίο προβλέπει ότι η Επιτροπή υποβάλλει συστάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο εκδίδει απόφαση που επιτρέπει την έναρξη διαπραγματεύσεων.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, η Μόνιμη Γραμματεία συγκρότησε τον Ιανουάριο του 2024 άτυπη ομάδα εργασίας για τη διενέργεια προκαταρκτικής αξιολόγησης της τρέχουσας εφαρμογής της ΣΚΜ και τον προσδιορισμό πιθανών τομέων όπου απαιτούνται ουσιαστικές και επιχειρησιακές βελτιώσεις στο πλαίσιο της επανεξέτασης της ΣΚΜ.

Η άτυπη ομάδα εργασίας, επικεφαλής της οποίας ήταν η Μόνιμη Γραμματεία, απαρτιζόταν από εκπροσώπους της Επιτροπής, των κρατών μελών και των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, καθώς και από εκπροσώπους των συμμετεχόντων υπό την ιδιότητα του παρατηρητή, της ανατέθηκε δε η ευθύνη να προσδιορίσει:

- πιθανές ουσιαστικές αλλαγές που ενδέχεται να συμβάλουν θετικά στον στόχο της ΣΚΜ για μεγαλύτερη ενοποίηση της αγοράς μεταφορών των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, με βάση το σχετικό κεκτημένο της ΕΕ·

- την πιθανή ανάγκη βελτίωσης της στήριξης για την παρακολούθηση της ανάπτυξης του ενδεικτικού διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) στην περιοχή·

- νέους άξονες εργασίας / νέα καθήκοντα για την αντιμετώπιση των εξελίξεων στις σχέσεις της ΕΕ με τα συμβαλλόμενα μέρη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης· και

- πιθανές επιχειρησιακές αλλαγές που ενδέχεται να βελτιώσουν την ορθή λειτουργία και εφαρμογή της ΣΚΜ.

Η μελέτη των θεμάτων αυτών ολοκληρώθηκε, και η Μόνιμη Γραμματεία συνέταξε τελική έκθεση η οποία περιέχει σύνοψη των εργασιών και των κύριων συμπερασμάτων, επισημαίνει δε τους κύριους τομείς που θα μπορούσαν να εξετασθούν κατά τη διαδικασία επανεξέτασης.

Στο πλαίσιο των εργασιών της άτυπης ομάδας εργασίας, το Κόσοβο ζήτησε να αλλάξει η ονομασία του που χρησιμοποιείται επί του παρόντος στη ΣΚΜ (Κοσσυφοπέδιο*) σε «Δημοκρατία του Κοσόβου». Το Κόσοβο θα ήθελε επίσης να αλλάξει ο τρόπος με τον οποίον απεικονίζονται τα σύνορά του στους ενδεικτικούς χάρτες του ΔΕΔ-Μ, στο παράρτημα Ι της ΣΚΜ. Η Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας επισήμανε την ανάγκη να επανεξετασθούν τα διμερή πρωτόκολλα που επισυνάπτονται στη ΣΚΜ και να προσαρμοστούν στην ειδική κατάσταση των περίκλειστων μερών, ιδίως όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με τις θαλάσσιες μεταφορές. Το Μαυροβούνιο παρατήρησε ότι ορισμένοι κανονισμοί που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της ΣΚΜ πρέπει να επικαιροποιηθούν.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Κατά τη διάρκεια του 2023 οι υπηρεσίες της Επιτροπής πραγματοποίησαν σειρά διμερών συζητήσεων με τα συμβαλλόμενα μέρη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης σχετικά με τη στενότερη συμμετοχή των παρατηρητών από την Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας στις εργασίες της ΣΚΜ[14].

Με την επιφύλαξη της επισημοποίησης των αντίστοιχων κυβερνητικών τους θέσεων, καταγράφεται γενικά ισχυρή στήριξη για την πρωτοβουλία ένταξης της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στις εργασίες της ΣΚΜ σε μεγαλύτερο βαθμό με σκοπό την πλήρη προσχώρησή τους, με μια αξιοσημείωτη επιφύλαξη όσον αφορά τις διμερείς σχέσεις μεταξύ ενός συγκεκριμένου εταίρου των Δυτικών Βαλκανίων (Κόσοβο) και των συμμετεχόντων υπό την ιδιότητα του παρατηρητή.

Η Αλβανία δεν εξέφρασε ιδιαίτερες αντιρρήσεις για τη στενότερη συμμετοχή των παρατηρητών στις εργασίες της ΣΚΜ, δήλωσε δε ότι υποστηρίζει την επέκταση της ΣΚΜ στην Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας.

Η Βοσνία και Ερζεγοβίνη εξέφρασε τη στήριξή της για την επέκταση της ΣΚΜ στην Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας.

Το Κόσοβο υπογράμμισε ότι δεν έχει σοβαρές αντιρρήσεις για την πλήρη προσχώρηση στη ΣΚΜ των συμμετεχόντων υπό την ιδιότητα του παρατηρητή, εκφράζοντας παράλληλα ορισμένες ανησυχίες, όπως η μη αναγνώριση της διακήρυξης της ανεξαρτησίας του Κοσόβου από την Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας.

[14] Οι εν λόγω διμερείς συζητήσεις αφορούσαν επίσης την πιθανή στενότερη συμμετοχή της Γεωργίας, η οποία επί του παρόντος έχει την ιδιότητα του παρατηρητή στην Κοινότητα Μεταφορών.

Το Μαυροβούνιο δεν εξέφρασε αντιρρήσεις για τη στενότερη συμμετοχή των παρατηρητών στις εργασίες της ΣΚΜ, δήλωσε δε ότι υποστηρίζει την πλήρη προσχώρησή τους στη ΣΚΜ.

Η Βόρεια Μακεδονία δεν εξέφρασε αντιρρήσεις για τη στενότερη συμμετοχή των παρατηρητών στις εργασίες της ΣΚΜ και δήλωσε ότι υποστηρίζει την προσχώρηση της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στη ΣΚΜ.

Η Σερβία δεν εξέφρασε αντιρρήσεις για τη στενότερη συμμετοχή της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στις εργασίες της ΣΚΜ, αλλά επισήμανε επίσης ότι επί του παρόντος η κυβέρνηση της Σερβίας δεν έχει καθορίσει επισήμως τη θέση της όσον αφορά την πλήρη προσχώρηση στη ΣΚΜ των συμμετεχόντων υπό την ιδιότητα του παρατηρητή. Η θέση της επί του ζητήματος αυτού θα καθοριστεί αφού πρώτα υπάρξει πιο επίσημη προσέγγιση από πλευράς της ΕΕ όσον αφορά την πιθανή προσχώρηση της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στη ΣΚΜ.

Στο πλαίσιο διμερών ανταλλαγών απόψεων το 2023, οι υπηρεσίες της Επιτροπής παρουσίασαν στην Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας τις προκαταρκτικές θέσεις των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης σχετικά με τις προοπτικές πλήρους προσχώρησης των συμμετεχόντων υπό την ιδιότητα του παρατηρητή. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής ανέφεραν επίσης τις πιθανές δημοσιονομικές επιπτώσεις (δηλαδή τις συνεισφορές στον προϋπολογισμό της ΣΚΜ). Στο πλαίσιο των εν λόγω ανταλλαγών απόψεων, η Ουκρανία και η Δημοκρατία της Μολδαβίας εξέφρασαν έντονο ενδιαφέρον για την προσχώρησή τους στη ΣΚΜ ως πλήρη μέλη.

Επιπλέον, η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσκληση υποβολής στοιχείων που διήρκεσε από τις 6 Νοεμβρίου έως τις 4 Δεκεμβρίου 2024. Η Επιτροπή έλαβε μία ανώνυμη απάντηση στην πρόσκληση υποβολής στοιχείων, στην οποία υποστηρίχθηκε γενικότερα η πρωτοβουλία για την περαιτέρω ενοποίηση των δικτύων μεταφορών στις εν λόγω γειτονικές χώρες, αλλά επισημάνθηκε ότι θα πρέπει να επιδιωχθεί στενότερη συνεργασία μόνο με τους εταίρους που συνεργάζονται ήδη στενά με Ευρωπαίους εταίρους.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η σύσταση δεν δεσμεύει την Επιτροπή να λάβει συγκεκριμένη θέση κατά το παρόν στάδιο, δεδομένου ότι περιέχει απλώς σύσταση για εξουσιοδότηση με σκοπό την έναρξη διαπραγματεύσεων με τα συμβαλλόμενα μέρη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, την Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας. Οι διαπραγματεύσεις αυτές αφορούν στοχευμένες τροποποιήσεις τεχνικού χαρακτήρα μιας ήδη υφιστάμενης διεθνούς συμφωνίας και την επέκτασή της στην Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας. Το αποτέλεσμα της διαδικασίας αναθεώρησης θα καθοριστεί κατόπιν διεθνών διαπραγματεύσεων με τρίτες χώρες. Η προτεινόμενη προσχώρηση της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στη ΣΚΜ βασίζεται σε σαφές πολιτικό μήνυμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το οποίο χορήγησε στις εν λόγω χώρες καθεστώς υποψήφιας χώρας και ξεκίνησε επίσημα διαπραγματεύσεις προσχώρησης με αυτές. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 42 της ΣΚΜ, απαιτείται επανεξέταση της εν λόγω συμφωνίας πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος της. Η Επιτροπή πρόκειται να εκδώσει σύσταση για απόφαση του Συμβουλίου, με την οποία θα εγκρίνεται η έναρξη διαπραγματεύσεων για τον σκοπό αυτόν. Ως εκ τούτου, δεν δικαιολογείται επίσημη διαδικασία εκτίμησης επιπτώσεων.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Άνευ αντικειμένου.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η πρωτοβουλία συνάδει πλήρως με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Μολονότι ο αντίκτυπος στον προϋπολογισμό της ΕΕ είναι περιορισμένος, θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει αύξηση έως και 34 % (0,8 εκατ. EUR) της ετήσιας συνεισφοράς της ΕΕ στη ΣΚΜ, ανάλογα με το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων για τον υπολογισμό των αντίστοιχων συνεισφορών των περιφερειακών εταίρων, και μια εφάπαξ αρχική επένδυση ύψους 0,2 εκατ. EUR.

Σύμφωνα με το άρθρο 35 της ΣΚΜ, ο προϋπολογισμός της Κοινότητας Μεταφορών καλύπτει μόνο τις λειτουργικές δαπάνες που είναι αναγκαίες για τη λειτουργία των οργάνων της.

Ο αντίκτυπος για την περίοδο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου όσον αφορά τις εκτιμήσεις για τον απαιτούμενο προϋπολογισμό και τους απαιτούμενους ανθρώπινους πόρους παρατίθεται αναλυτικά στο νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο που επισυνάπτεται στην παρούσα σύσταση.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η διαδικασία διαπραγμάτευσης αναμένεται να αρχίσει το 2025.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της σύστασης**

Το άρθρο 1 περιλαμβάνει την εξουσιοδότηση για τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων, εξ ονόματος της Ένωσης, για διεθνή συμφωνία σχετικά με την αναθεώρηση της Συνθήκης για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών (ΣΚΜ).

Το άρθρο 2 ορίζει ότι οι διαπραγματεύσεις θα πρέπει να διεξαχθούν βάσει των οδηγιών διαπραγμάτευσης του Συμβουλίου που παρατίθενται στο παράρτημα της απόφασης.

Το άρθρο 3 προβλέπει ότι οι διαπραγματεύσεις διεξάγονται σε διαβούλευση με ειδική επιτροπή.

Το άρθρο 4 προβλέπει ότι η απόφαση απευθύνεται στην Επιτροπή.

- **Η επιλογή του διαπραγματευτή**

Δεδομένου ότι οι διαπραγματεύσεις εμπίπτουν αποκλειστικά στον τομέα της μη κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, η Επιτροπή πρέπει να οριστεί ως διαπραγματευτής σύμφωνα με το άρθρο 218 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

Σύσταση για

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

με την οποία εγκρίνεται η έναρξη διαπραγματεύσεων σχετικά με την αναθεώρηση της Συνθήκης για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 91 και το άρθρο 100 παράγραφος 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 218 παράγραφοι 3 και 4,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η συνθήκη για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών (στο εξής: ΣΚΜ) υπογράφηκε από την Ένωση σύμφωνα με την απόφαση (ΕΕ) 2017/1937 του Συμβουλίου[15]. Στις 4 Μαρτίου 2019 εγκρίθηκε εξ ονόματος της Ένωσης με την απόφαση (ΕΕ) 2019/392 του Συμβουλίου[16], τέθηκε δε σε ισχύ την 1η Μαΐου 2019.

(2) Η ΣΚΜ προωθεί την ανάπτυξη του δικτύου μεταφορών μεταξύ της Ένωσης και της Δημοκρατίας της Αλβανίας, της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας, του Κοσόβου[*], του Μαυροβουνίου και της Δημοκρατίας της Σερβίας (στο εξής: συμβαλλόμενα μέρη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης) στον τομέα των οδικών, σιδηροδρομικών, εσωτερικών πλωτών και θαλάσσιων μεταφορών, και βασίζεται στην προοδευτική ενοποίηση των αγορών μεταφορών των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με την αγορά μεταφορών της Ένωσης βάσει των σχετικών διατάξεων του κεκτημένου της Ένωσης.

(3) Το άρθρο 42 της ΣΚΜ προβλέπει ότι η Συνθήκη πρέπει να επανεξετάζεται κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε συμβαλλόμενου μέρους και ούτως ή άλλως πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος της.

(4) Τον Ιανουάριο του 2024 συστάθηκε ομάδα εργασίας για τη διεξαγωγή διερευνητικών συνομιλιών σχετικά με την επανεξέταση της ΣΚΜ. Η ομάδα εργασίας απαρτιζόταν από εκπροσώπους της Επιτροπής, των κρατών μελών, των συμβαλλόμενων μερών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και των επί του παρόντος συμμετεχόντων υπό την ιδιότητα του παρατηρητή. Ολοκλήρωσε τις συζητήσεις της σχετικά με την ανάγκη επικαιροποίησης της ΣΚΜ.

---

15 Απόφαση (ΕΕ) 2017/1937 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και την προσωρινή εφαρμογή της Συνθήκης για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών (ΕΕ L 278 της 27.10.2017, σ. 1).

16 Απόφαση (ΕΕ) 2019/392 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 2019, σχετικά με τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της συνθήκης για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών (ΕΕ L 71 της 13.3.2019, σ. 1).

* Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

(5) Έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη στενότερη συνεργασία μεταξύ της Κοινότητας Μεταφορών και των συμμετεχόντων υπό την ιδιότητα του παρατηρητή από την Ουκρανία και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας.

(6) Η Ένωση θα πρέπει να συμμετάσχει στις διαπραγματεύσεις για την τροποποίηση της ΣΚΜ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να διεξαγάγει διαπραγματεύσεις, εξ ονόματος της Ένωσης, για διεθνή συμφωνία σχετικά με την αναθεώρηση της Συνθήκης για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών (ΣΚΜ).

Άρθρο 2

Οι οδηγίες διαπραγμάτευσης παρατίθενται στο παράρτημα.

Άρθρο 3

Οι διαπραγματεύσεις διεξάγονται σε διαβούλευση με την [η ονομασία της ειδικής επιτροπής εισάγεται από το Συμβούλιο].

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Επιτροπή.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος